

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ ОСВІТИ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Релігієзнавство
спеціалізація -
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: Чепак В.В.

Пролонговано: на 20 21/20 22 н.р. (підпис, ПІБ, дата) « 31 » 08 20 22 р.

на 20 __/20 __ н.р. (підпис, ПІБ, дата) « __ » __ 20 __ р.

КИЇВ – 2021

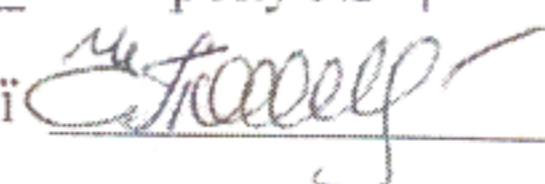
Розробники: професорка кафедри галузевої соціології, докторка соціологічних наук,
професорка Чепак В.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО

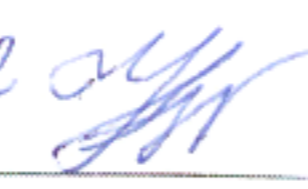
Зав. кафедри галузевої соціології

 (Ольга БЕЗРУКОВА)
Протокол №9 від «31» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1
Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року №2
Голова науково-методичної комісії _____ (Ірина МАСЛІКОВА.)

« 31 » серпня 2021 року

 на 2022-2023 н.р.

1. Мета дисципліни – надання студентам системних і фундаментальних знань про соціологію освіти як окрему галузь сучасного соціологічного знання.

2. Успішне опанування курсу передбачає:

Володіння елементарними навичками системного аналізу.

3. Анотація навчальної дисципліни: соціологія освіти, як специфічна галузь соціології, досліджує, перш за все, загальні питання взаємовідносин та взаємодії суспільства і освіти, її місця та ролі в соціальній системі. Сюди належать проблеми соціальних умов становлення, функціонування та розвитку різних систем освіти; соціальні функції інституту освіти та його ролі в суспільному житті; роль системи освіти у відтворенні та змінах соціальної структури, реалізації принципу соціальної рівності (або нерівності) в системі освіти, її взаємозв'язок із соціальною мобільністю; відображення в системі освіти потреб та інтересів суспільства, соціальних груп та особистості; взаємовідносини освіти з іншими соціальними інститутами суспільства та ін.

Здатність здійснювати експертно-аналітичну та консультативну роботу в сфері релігієзнавства.статус, зміст, структуру, предметне поле, понятійно-категоріальний апарат, закономірності, функції та місце соціології освіти у системі сучасного соціологічного знання;поглиблення уявлень студентів про роль освіти у соціальних змінах, в структурній і функціональній перебудові суспільства; набуття студентами ґрунтовних вмінь застосовувати соціологічний підхід та методичний інструментарій соціологічної науки до аналізу основних проблем функціонування та розвитку освіти, як соціального інституту;

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Зк 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ФК 8. Здатність виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу.
- ФК 12. Здатність здійснювати експертно-аналітичну та консультативну роботу в сфері релігієзнавства.
- **5. Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	знати історію та сучасний стан соціології освіти	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота	5
1.2	знати основи загальнотеоретичних висновків та методологічних підходів соціології освіти, зміст основних концепцій, теоретичних позицій та	лекції, семінарські заняття, самостійна	контрольна робота; письмова робота;	20

	ключових понять, котрі використовуються соціологічною наукою в галузі досліджень освіти	робота		
2.1	розуміти смисл процесів, що відбуваються в системі освіти, зокрема, на глобальному, національному, локальному рівнях	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота;есе.	15
2.2	виокремлювати головні проблеми та тенденції розвитку освіти, самостійно аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію про місце і роль освіти в сучасному світовому та вітчизняному суспільному житті	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота;рецензування, презентація результатів індивідуального завдання	15
3	публічно презентувати результати самостійної роботи	Семінарське заняття,самостійна робота, презентація,	Виступ, аналіз практичної ситуації, підготовка коротких повідомлень по темі	30
4	самостійно розробляти дослідницький проект по освітній проблематиці на засадах пошуку та аналізу результатів соціологічних досліджень	самостійна робота	контрольна робота; практичні завдання, аналіз практичної ситуації	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
ПРН12. Презентувати власний погляд у відкритих дискусіях з релігієзнавчої проблематики.	+	+	+	+		
РН 15. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі релігієзнавства.			+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. усні відповіді (теми 1-8): РН 1.1 – 3.1 – **15 балів/ 10 балів**
2. письмова робота по темі 1: РН1.1, РН1.2 – **5/4 балів**
3. письмове завдання по темі 2: РН1.1, РН1.2 - **5/4 балів**
4. написання есе по темі 3:РН 2.1, РН 2.2. - **10/5 балів**
5. презентація результатів індивідуального завдання по темі 4: РН3, РН4 – **10/6 балів**
6. підготовка коротких повідомлень по темі 5: РН2.1, РН2.2 – **5/3 бали**
7. рецензування статті по темі 6: РН1.2, РН2.1, РН 2.2- **10/5 балів**
8. аналіз практичної ситуації по темі 7: РН2.1, РН 2.2 -**10/5 балів**
9. аналіз практичної ситуації по темі 8: РН 3,РН2.2, РН4 – **10/5 балів**
10. виконання контрольних робіт: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН4 – **20 балів/13**
(2 роботи по 10 максимальних або 6,5 мінімальних балів за кожну)

- підсумкове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є відпрацювання всіх семінарських занять, написання двох контрольних робіт.

В разі пропуску семінарського заняття з поважної причини (хвороба, участь у науковому заході) можливим є виконання індивідуальної письмової роботи у формі есе із переліку запитань пропущеного семінарського заняття, яке оцінюється – *10 балів/ 6 балів*.

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2 Організація оцінювання:

Письмова робота - це вид самостійної роботи, який студенти виконують при опрацюванні теми 1, в 2 етапи: 1 етап – підготовка тексту роботи і надсилання його викладачу для перевірки і зарахування, 2 етап – обговорення і оцінювання результатів цієї роботи на 1 семінарському занятті.

Письмове завдання виконується як самостійна робота по темі 2, презентується на відповідному практичному занятті.

Есе – самостійна робота студента за підсумками вивчення теми 3. Надсилається викладачу для оцінювання за визначеним графіком.

Презентація результатів індивідуального завдання по темі 4 - це вид самостійної роботи, який студенти виконують в 2 етапи: 1 етап – підготовка презентації і

надсилання її викладачу для перевірки і зарахування, 2 етап – представлення презентації на семінарському занятті після вивчення теми 4.

Підготовка коротких повідомлень - самостійна робота студента за підсумками вивчення теми 5. Надсилається викладачу для оцінювання за визначеним графіком.

Рецензування статті – це вид самостійної роботи, який студенти виконують після вивчення теми 6 протягом 2 тижнів і надсилають для перевірки на електронну пошту викладача.

Аналіз практичної ситуації - це вид самостійної роботи, який студенти отримують разом із планом семінарського заняття по темах 7 і 8 і виконують у процесі підготовки до цих занять. Результати роботи презентуються на одному із семінарських занять по відповідних темах.

Контрольна робота №1 виконується на семінарському занятті протягом наступного тижня після вивчення Тем 1-5.

Контрольна робота №2 виконується на семінарському занятті протягом наступного тижня після вивчення Тем 6-8 і охоплює всі теми дисципліни.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

Тематичний план лекцій та семінарських занять

№	Назва теми	самостійна робота		
		лекції	семінари	
1	Соціологія освіти в соціологічному дискурсі	4	2	10 Письмова робота
2	Експлікація основних соціологічних підходів до вивчення освіти	2	4	5 Письмове завдання
3	Освіта як соціальний інститут	4	2	5 Написання есе
4	Організації в освітньому просторі	4	4	10 Презентація індивідуального завдання
5	Групова структура освіти: від одиничного до масового	4	4	5 Підготовка коротких повідомлень
Контрольна робота 1			2	
6	Реформи освітніх систем: порівняльна перспектива	4	4	10 Рецензування
7	Тенденції розвитку сучасної освіти	4	2	10 Аналіз практичної ситуації
8	Сучасні соціальні практики та основні моделі управління освітніми системами	4	4	5 Аналіз практичної ситуації
Контрольна робота 2			2	
ВСЬОГО		30	30	60

Загальний обсяг – 120 годин, в тому числі:

Лекції – 30 годин

Семінарські заняття – 30 години

Самостійна робота – 60 годин

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Городняк І. В. Соціологія освіти [навчальний посібник]/ І. В. Городняк. – Львів : «Новий світ-2000», 2011. – 265 с.
2. Нечитайло І.С Сучасна соціологія освіти: від соціологічної теорії до освітньої практики. – Х.:Кондор, 2019. - 296 с.(Розділ 1, с.8-64)
3. Купрій Т.Г. Соціологія освіти. Навчальний посібник. – К.:Логос, 2014. – 304 с. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4497/1/T_Kupriy_SO_IS.pdf (Розділ 1, с.6-25, Розділ 3, с.51-76, Розділ 7, с.189-243)
4. Курс лекцій із соціології освіти : навч. посібник для студентів закладів вищої освіти / Нар. укр акад. ; за заг. ред. К. В. Астахової. – 4-е вид., перероб. і доп. – Харків : Вид-во НУА, 2021. – 300 с.

Додаткова:

1. Д'юї Д. Демократія і освіта/ Д. Д'юї ; пер. з англ.: І. Босак, – Львів: Літопис, 2003. -290 с.
2. Михайльова К. Г. Якість освіти як теоретична проблема: методологічні підходи до аналізу // Грані. – 2010. – №2 (70), березень – квітень. – С. 108–113.
3. Оксамитна С. М. Міжгенераційна класова та освітня мобільність / С. М. Оксамитна ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – Київ : Аграр Медіа Груп, 2011. – 287 с. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4444/Oksamytna_Mizhheneratsii_na_klasova_ta_osvitnia_mobilnist.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Сокурянська Л. Освітні ризики як фактор актуалізації ризиків професійної сомореалізації українського студентства /Л.Сокурянська, О.Дейнеко/ Український соціологічний журнал, 2018. – С.43-48 Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/usocjour/article/view/14668/13757>
5. Чепак В.В. Теоретико-методологічні засади становлення і розвитку соціології освіти// Монографія. – К.: Вид-во ТОВ "Геопринт", 2011. – 304 с.
6. Чепак В.В. Університет як стейкхолдер-компанія: потреба чи необхідність? // Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції «Взаимодействие образовательных учреждений со стейкхолдерами: веление времени».- 16 лютого, 2017. – Х.- НУА. – С. 11-17.
7. Чепак В.В. Управління реформами освіти чи реформування управління освітою чи...// Молодіжна політика:проблеми і перспективи:збірник наукових праць/ Ред. С.А.Щудло. –Дрогобич – Зелена Гура:Трек-ЛТД, 2017.- Вип 8. – С.128-136.
8. Щудло Світлана Вища освіта у пошуку якості : quo vadis / Світлана Щудло. – Харків – Дрогобич : Коло, 2012. – 340 с.
9. Meyer J. World Expansion of Mass Education, 1870–1980 / J. Meyer, F. Ramirez, Y. Soysal // Sociology of Education. – 1992. – Vol. 65. – № 2.- P 128-149.

10. Moore R. The Correspondence Principle and the Marxist Sociology of Education / R. Moore // S. Bell (ed.). The Sociology of Education: Major Debates. – London : Falmer Press, 2000.
11. Parsons T. The American University / T. Parsons, G. Platt. – Cambridge : Cambridge University Press, 1973.
12. Parsons T. The social system (1951), p. 319-320 as cited in: Paul Gingrich (2002) "Functionalism and Parsons Sociology". - November 15-22, 2002 Режим доступа: <http://uregina.ca/~gingrich/n2202.htm>